

[J. V. Christensen.]
for København fra Amtmanden til vedkommende Skifteret samt om at overføre Bestemmelsen herom fra en anden Lov til denne.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale de af Udvalget og dets Flertal stillede eller tiltraadte Ændringsforslag.

Godskesen: Denne Sag har jo allerede mange Gange foreligget for det høje Ting, og det vil derfor være de ærede Medlemmer bekendt, hvilken Stilling mit Parti indtager til Lovforslaget. Vi har ment og mener fremdeles, at det er rigtigt at afskaffe Fuldmægtigenes Privatpraksis, men vi nærer ganske overvejende Betænkelighed ved Lovforslagets § 4, der gaar ud paa at indføre en Adgang til Retshjælp for Befolkningen fra Dommerkontorernes Side. Som Sagen nu foreligger, mener jeg ikke, det er nødvendigt for mig at udtale mig om Sagen i Almindelighed, der kan jeg henvide til, hvad jeg tidligere har sagt. Jeg vil kun sige nogle Ord om det Ændringsforslag, som min Partifælle og jeg i Udvalget har stillet om at lade § 4 udgaa, og selv her skal jeg indskrænke mig til faa Bemærkninger, idet jeg i øvrigt henholder mig til, hvad jeg tidligere udførligt har udviklet om denne Sag.

Jeg skal da først bringe i Erindring, at der her foreligger en Sammenblanding af administrative og judicielle Forretninger, som efter vor Mening er særdeles uheldig, og som er saa meget mere paafaldende og beklagelig, som man for ikke længe siden gennem Udarbejdelsen af Retsreformen har bragt store Ofre netop for at faa de judicielle og de administrative Forretninger skarpt adskilt. Dernæst vil jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at § 4 bringer Dommeren i en meget vanskelig Stilling. Har det tidligere været vanskeligt for ham at træffe Afgørelse angaaende Handlinger, som er foretaget af hans Fuldmægtig som Privatmand — man kan tænke sig, at han her kunde komme i en lidt pinlig Forlegenhed —, saa er der dog ikke nogen Tvivl om, at Vanskelighederne i høj Grad forøges, naar der er Spørgsmaal om at bedømme Handlinger, som er foretaget i hans eget Navn og paa hans eget Ansvar.

Endvidere forekommer det mig, at det vil være meget vanskeligt at anvende § 4, det vil være vanskeligt at afgrænse dens Omraade. Dette gælder navnlig, naar der er Tale om, at Dommerkontorerne skal paa tage sig den formelle Affattelse af Skøder, Pantebreve og andre retslige Dokumenter, derunder Testamenter, thi den formelle

Afattelse hænger jo i allerhøjeste Grad sammen med Realiteten. Skal man udarbejde et saadant Dokument i den rette Form, maa man sørge for, at man har Realiteten i Orden, og dette forudsætter, at man spørger Parterne for at faa bragt paa det rene, hvad de virkelig vil. Lad mig nævne et Eksempel, hvor Vanskeligheder kunde forekomme. Lad mig sætte, at en Mand kommer til Dommerkontoret for at faa oprettet et Testamente, og det saa viser sig, at Manden har Tvangsarvinger, Børn, men at han nu ønsker at gøre dem alle eller nogle af dem arveløse. Hvad skal saa Dommerkontoret gøre? Skal man saa uden videre skrive Testamentet, saaledes som han forlanger det, altsaa skrive noget, som er aabenbart uholdbart, og som senere vil blive omstødt? Det vilde dog være meget lidt tiltalende. Eller skal man afvise Manden og sige: Det her kan vi slet ikke befatte os med? Ja, Manden, der ikke ved af, hvorledes Loven er, vilde være i højeste Grad vildfarende. Eller endelig, skal man gøre det, som vil falde naturligt for enhver Jurist at sige: Nej, det kan du ikke gøre, for det tillader Loven ikke, du kan ikke strække din Testation videre end saa og saa? Hvis man gør dette i og for sig naturlige, er man inde paa en juridisk Konsultation, der fører til en Forhandling mellem den Mand, der vil have Testamentet oprettet, og den, der udfører Handlingen, og det kommer altsaa i Strid med det, det netop var Meningen, § 4 vilde tillade. Jeg tror altsaa, det vil være meget vanskeligt at træffe en Afgrænsning, at holde sig indenfor de rette Grænser. Det kan let ske, at Dokumenter, der bliver oprettet under saa ufuldstændig Vejledning, bliver mangelfulde paa den ene eller den anden Maade. Der vil idelig kunne opstaa Processer om saadanne Dokumenter med Spild af Tid og Kraft og Penge for alle de paagældende.

Der kan ogsaa blive Spørgsmaal om Ansvar for Dommeren eller Statskassen med Hensyn til disse Dokumenter, idet det kan gøres gældende, at man fra Dommerkontorernes Side maatte have kunnet forudse, at der var de og de Mangler, og at Dommerkontoret maatte have kunnet undgaa, at ganske vist formelle, men derigennem ogsaa reelle Mangler opstod.

Jeg tror altsaa, det vil være meget vanskeligt at anvende § 4, men jeg tror ogsaa, at den ikke er fornøden. Forholdet er nemlig det, at der gennem de sidste Menneskealdre er udviklet en Sagførerstand overalt i Landet, der er meget dygtig og paalidelig, og Konkurrencen driver